

JBC

PROGRAMA

18 I 19 DE NOVEMBRE

SALA I PAU CASALS

STRAVINSKY: SIMFONIA DELS SALMS

BOMSORI I MARTA GARDOLIŃSKA

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

KRZYSZTOF PENDERECKI

(Debica, Polònia 1933 – Cracòvia 2020)

THRENODY TO THE VICTIMS OF HIROSHIMA

(Plany a les víctimes d'Hiroshima) – (1960) – 10'

KAROL SZYMANOWSKI

(Tymoszówska, Ucraïna 1882 – Lausana, Suïssa 1937)

CONCERT PER A VIOLÍ I ORQUESTRA N. 1, OP. 35

(1916) – 1a audició – 23'

En un moviment

Bomsori, violí

PAUSA 20'

ARVO PÄRT

(Paide, Estònia 1935)

FRATRES

(Germans) – (1977, rev.1991) – 1a audició – 12’

IGOR STRAVINSKY

(Sant Petersburg 1882 – Nova York 1971)

SIMFONIA DELS SALMS

(1930, rev. 1948) – 22’

Exaudi orationem meam (Salm 38, versos 13 i 14)
Expectans expectavi Dominum (Salm 39, versos 2, 3 i 4)
Laudate Dominum (Salm 150)

Cor Madrigal

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

BOMSORI, VIOLÍ

COR MADRIGAL (DIR. PERE LLUÍS BIOSCA)

MARTA GARDOLINSKA, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Jaha Lee, concertino associada / Pedro Rodríguez, assistent de concertino / Maria José Aznar / Walter Ebenberger / Natalia Mediavilla / Ana Galán / Katia Novell / Maria Pilar Pérez / Jordi Salicrú / Ana Kovacevic* / Laura Pastor* / Yulia Tsuranova* / Aria Trigas* **SEGONS VIOLINS** Emil Bolozan, assistent / Maria José Balaguer / Jana Brauning / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Cristian Benito* / Andrea Duca* / Francesc Puche* / Clara Vázquez* **VIOLES** Benjamin Beck, solista / Josephine Fitzpatrick, assistent / Christine de Lacoste / David Derrico / Franck Heudiard / Sophie Lasnet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Johan Rondón* / Irene Argüello* **VIOLONCELS** Charles-Antoine Archambault, solista / Olga Manescu, assistent / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean Baptiste Texier / Carla Conangla* / Yoobin Chung* / Elena Gómez* / Manuel Martínez del Fresno* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Núria Casas* / Anna Grau* / Nenad Jovic* / José Luis Tovar* **FLAUTES** Francisco López, solista / Beatriz Cambrils / Christian Farroni, assistent / Oihana Giménez* / Ricardo Borrull*, flautí **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista /

José Juan Pardo / Maria José Meniz* / Pau Roca* / Disa English, corn anglès CLARINETS Larry Passin, solista / Francesc Navarro / Josep Fuster, clarinet en mi bemoll / Alfons Reverté, clarinet baix FAGOTS Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot TROMPES Juan Manuel Gómez, solista / David Bonet / Juan Conrado García, assistent / Pablo Marzal / Artur Jorge* TROMPETES Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Ángel Serrano, assistent / Miguel Herráez* / Andreu Moros* TROMBONS Eusebio Sáez, solista / Pablo Rodríguez* / Gaspar Montesinos, assistent / Faustino Núñez*, trombó baix TUBA Daniel Martínez* TIMBALES José Vicente Faus*, solista PERCUSSIÓ Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Miquel Angel Martínez* / Roberto Oliveira* ARPA Magdalena Barrera, solista / Valentina Vatteroni* PIANOS Neus Estarellas* / Àlex Ramírez*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador/a

COMENTARI

per Diego Civilotti

Espiritualitats després de Déu

Quan la música d'Igor Stravinsky rebia més acceptació i mirava al passat, va escriure la *Simfonia dels salms*, un simfonicocoral compost i fresc, com indica la dedicatòria, "a la glòria de Déu". Dins del seu catàleg se situa en el període intermedi, neoclàssic: una de les formes que va adoptar el seu classicisme *nou*, però sobretot *modern*, que pretenia recuperar principis formals reguladors. Uns valors que llavors tenien a veure amb els discursos sobre el que era "clàssic": el rigor, la puresa, el hieratisme. El mateix ús del llatí genera una distància i, mitjançant l'orquestra –excloent-ne violins, violes i clarinets–, s'opta per una sonoritat austera, però rotunda. Amb això es compleix l'ideal que Stravinsky defensava en la seva *Poètica musical*: "espessir no és enfortir".

L'espiritualitat particular que se'n desprèn està determinada pel text i la planificació narrativa. Trobem una espiritualitat grandiloqüent en el primer moviment, cap al salm 28: una pregària a Déu perquè escolti els nostres precés. El segueix un entramat contrapuntístic que, des del tema exposat per l'oboè amb reminiscències a l'*Ofrena musical* de Bach, creix passant per diferents atmosferes emocionals. La serenitat s'aconsegueix en els extrems inicial i final de l'últim moviment, sobre l'últim salm del *Llibre dels salms*: lluny de complexitats rítmiques o contrapuntístiques, un cant de lloança senzill i emotiu capaç de projectar imatges que salten del pentagrama.

La personalitat profunda de la música de Karol Szymanowski assoleix la seva maduresa en obres com la Simfonia n. 3 i el Concert per a violí n. 1, contemporani d'aquella. El punt d'inflexió per a Szymanowski és el descobriment de l'avantguarda francesa, en aspectes com el detallisme de l'orquestració o un llenguatge harmònic a les fronteres de la tonalitat. El primer dels seus dos concerts per a violí ens permet apreciar la riquesa del seu llenguatge orquestral, amb influències que enfonsen les seves arrels al segle anterior. Una partitura dedicada al violinista Paweł Kochański, far per al compositor polonès, que li va permetre explorar la riquesa de l'instrument. Juntament amb aquesta, la inspiració d'un poema de Tadeusz Miciński (*Nit de maig*) sobre Pan, la deïtat pastoral grega. Orientalisme, espiritualitats llunyanes i opulència lírica es donen la mà en una partitura formalment audaç en la seva època, però molt ben rebuda. El lirisme del violí, al qual Szymanowski fa enfilear fins a les notes més agudes del seu registre, arriba a l'apogeu al final del vertiginós *Vivace assai*, que desembocarà en una cadència de gran virtuosisme: un moviment capaç de crear una atmosfera poètica d'elevació màgica.

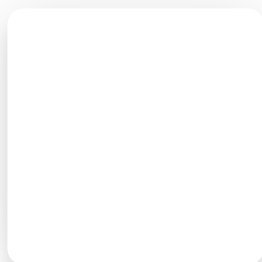
El *threnos* (plany) és un cant fúnebre que ja era present en els rituals de l'Antiga Grècia. Més enllà del títol i la referència extramusical, el *Plany a les víctimes d'Hiroshima* pertany a una etapa d'exploració tímbrica, com abans *Anaklasis* o després els seus dos primers quartets de corda, que va significar la carta de presentació internacional de Krzysztof Penderecki en un context procliu a l'experimentació. La imaginació sonora, la força dramàtica de la seva obra i el seu tractament innovador de la corda van de bracet en aquesta peça per ampliar la gamma de sonoritats i les possibilitats expressives mitjançant una gran riquesa de color i dinàmiques. Amb una superposició barrejada de sons, l'obra arrenca amb un clúster agressiu en les notes agudes, i un *crescendo* que, després d'un murmur de l'orquestra mitjançant sonoritats inusuals, desemboca en la inquietud i la indeterminació que es dilata en el temps. Potser escoltem, condicionats pel títol, una clara referència a Hiroshima, i fins i tot identifiquem els avions amenaçadors sobre la ciutat. El cert és que el títol es va afegir *a posteriori*, però és innegable la desolació que transmet aquesta música, de complexitat sonora i senzillesa formal.

Diferent és l'espiritualitat a Arvo Pärt, que parteix d'un esperit contemplatiu que es nodreix de la repetició. *Fratres* ofereix una música nua que no agredeix i amb prou feines interpella: suspèn tot discurs o desenvolupament i ens ofereix un embolcall sonor des dels primers compassos, en els quals la nostra oïda pot descansar sobre un llarg pedal. Una espiritualitat feta de rudiments i textures lleugeres, que sembla que persegueix la dissolució del *jo* des del recolliment monacal. El nihilisme és l'altra cara de la visió beatífica.

La referència religiosa ha ofert punts de referència, quan la tradició de la música es dilueix en una infinitat d'expressions; així ha passat al "final dels estils" com es manifesta en la música de Stravinsky o Szymanowski, però també en l'ecumenisme espiritual postmodern de Penderecki i Pärt. L'espiritualitat de la música respira lluny de l'omnipresència sonora actual, quan exerceix, en moltes ocasions, d'estupefaent. Recordant la jerarquia dels àngels, Stravinsky va escriure que "qui és a dalt de tot només pot articular una síl·laba". L'espiritualitat, expressada de moltes maneres, finalment es redueix a la revelació del so, tan íntim com misteriós.

LLETRES

[Descarrega les lletres del concert aquí.](#)

- 1 Stravinsky: Symphony of Psalms: I. Exaudi orationem meam · Igor...
- 2 Stravinsky: Symphony of Psalms: II. Expectans expectavi Dominum ·

Stravinsky: Simfonia dels salms · L'Auditori de Barcelona

PREVIEW

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

